Nr. 26. Neue Jüdische Zeitung. פּיעטער יאהרגאנג.

נייע יידישע צייטונג

דיא „נייע יידישע צייטונג" ערשיינט יעדן מאָנטאג. אונד דאָנערסטאג.

פּרענומעראַציאָנס־פּרייז: מיט פּאָסטזענדונג: פיר־יעריג 7 פל. — קר. האַלבייעריג 3 „ 50 „ פיר־טעלייעריג 1 „ 75 „

דיא ראַדעקציאָן אונד אַדמיניסטראַציאָן בעפינדט זיך Schiffmannsgasse 6, Budapest, וואו אויך דיא פּרענומעראַציאָנס־בעדינגונגען צו זענדען זינד.

אינזעראַטס ווערדען בילליגסט בעראָכנט.

Budapest, Donnerstag 10. Jänner 1884. בודאפעסט יום טבת שנת תרמ"ד לפ"ק.

לאסטער טאָדט.

ע ד וא ר ד לא ס ק ע ר, דער מאַסגע־רע נייע מאַלאָבעער, דער וואָקרעע קעמפפער נ ע נ ע ן דען א נ ט י ס ע מ י ט י ז מ ס אין דייטשלאנד, וואר צור הערשטעלונג זיינער אנגע־גריפפענען געזונדהייט נאך אמעריקא נעריינט, וואו ער איינע פּרעזידענטע האטטע. אם 6. ד׳ מ׳ וואר ער צו אייגנס נאכשטאדל נעראדען בים באנקיער זעלינמאן. אלס ער אום 1 אוהר נאך הייזע פאהרען וואָלטע אונד שאן אים וואגען זאם. בעקאם ער איינען הערצשלאג. זעלינמאן האב איהן אים דעם וואגען, אונד ער שטארב אין זיינען ארטען, דער לייכנאם אבער איינבאלזאמירט אונד נאך דייטשלאנד אבגעפיהרט ווערדען.

דיא פהיזילנהטע איבער דען טאד לאסקערס איזט אין דייטשלאנד אייגע אלגעמיינע זאָ דאס זעלבסט דיא אינטעמפטשיסען צייטונגען אהם אייגע לאבערטעע האלטען מוסטען. זיין ווערקען פיר דיא איינזונג דייטשלאנדס. — זיין קעמפפען פיר דיא שאפדס בערלין, פיר דיא פּרייהיים דעס פאָלקעס אונד זיינער גלייבענסגענאסען, זיינע נאָעס אם פּארלאמענט, זיינע נעלעדרהאמקייט אלס יידיסס, אונד פאר אללעס דיא ריינהיט זיינעס קאראקטערס איזט פאן אללען אנערקאנונג. אונד דארום דיא טיפע איינע נאָעס.

טראָטצדעם דיא נאכריכט פאן זיינעם טאָדע ווירד דען אינטערנעציאָנאלען טעלעגראפען בעריכטען אין לאנדאָן אם 6־טען מ׳ מיטטערנאכט איינטראפ, האבען דאך שאן דיא מיסטען בערעטטער אם 6־טען מ׳ דיא אדם שאן נעקראָאָגע (הספדים) געווארען. — דאס „בערלינער טאגבלאטט" זאגט: „זיין הערץ דאס איינהאלט צו שלאגען, נערעדט אלס ער זיך אנשיכטש. אין זיינע נעלעבטע הייטאגע צוריקגעדענקען; ווא וועגן עס נטט מעהר איף דעם באָ־דען העטטע שלאגען וואָללען, דער זיך נעגען דען אראָבעטרגען פאָטאָראָבען אונד אונדאנבאר בע־וויזען האט. וועגן אין שעטעדען טאגען אינזערע עגקעל דיא בעגנער פייזען ווערדען, וועלבע דאס נייע דייטשע ריינ אייגבוים נעראָלען האבען, דאס ווירד מאן אויך דאָ אלס אייגען דער ערסטען נעגנען.“

דיא „בּ ר אָ ט אָ ל צ ייטונג“ זאגט: „דיא אייגרייסונגען דעס ריינבען, אם וועלבען ער בעריהמטע מוסגאראבייטעס, ווערדען ל אסקערס אם קאפּיטאל בלייבען. דאס גאנצע דייטשע פאָלק ווירד זיין אנדענקען עהרען. אלס דאס אייגענע אייגעס מאנגעס, דער נעבסט וואָללטע, אלס זיינעס פאָלקעס דיענען.“

דער „ב ר אָ ז ע נ קוריער“ שרייבט: „ל אסקער שטארב אם נעבראכענעס הערצען אלס אין מארטירער פיר זיינען ערהאבענען גע־דאנקען. עגען אחדרע לאנד האט זיך פערזוכט, דיא נעגענזעטצע דיא צוויישען בעסמארק אונד זיינער פּארטהיא בעשטאנדען איינצוגלייכען. אום עגד־ליך זיינע אנדענקען אנגעדענקען אונד פערשאפען טעט צו עדהען, פאן דעם מאנגע (בסמארק), דעם ער מאנכעס שטיק פאן זיינער פּרייהיטליכען איבערצייגונג נעגאפפערט האטטע.“

דאס אנשטעטטיגע „ר י י ט ש ט אָ ג“ ב ל אָ ט ט זאגט: „אין לעבען האט זיינען אב־שלוסס נעפונדען, דאס אין דער עגטווקלונג אונ־זערעס פאלקעס איינע ראָללע נעשפּיעלט האט. עס איזט פּרייריג. וועגן מאן הייטע אן דיא האדע דענקט. אויף דער ער איינסט נעשטאנדען דערן דער קאפּף אנגעשאפפען ווירד מיט ווייסטע־שאפפטען. פאן דענען דיא אם פּראקטישען לעבען גיע צבערויף מאכטע ווערדען, וועהרענד דיא רעלי־גיאָזע אונד ווסטליכע ע־צידהונג נאנץ אויף דיא זייטע צעלאסטען ווירד. דארום דזה ווער פיר אין אָדרעגנס־ליכעס הדר אונד פיר דיא ישיבה איינגענאמטען, אונד בעפאלטען דיא שלינען דער ניצייט מיט פער־דעכטיגעס אוגע. אום אהנען ווירד אללעס עהער הערארגעהען. אלס אין נאטטעקפּרכטיגער מעגע, דער אם אינגליקע גיטט גליך צו שלאגען ווער־דען אדער אונס וואטטער שטיינגט. ווער זנד אויף דעזע מרוריגע אבצע צו שפּרעכען נעקאָמ־מען, ווייל אונס ווידער פאלגענדע זעלבסטמאָר־נעשטאנען פאָרליגען:

הייטע מאָרגענס ערשיען אין עלענאנט גע־קליידטעער יונגער מאנן אם דער באדקאנסט דעס ראיזענס. באדדס אונד לאזטע דאזטעלבסט איינע קאָרטע פיר אין שטיינבאר; דאסזעלבע וואורדע אהם פאן אייגענס דיענער אנגעזעהען. נאנץ קורצע צייט דאראוף ערטאָנטע אין שוס אין דער קאבינע אונד אלס מאן דיא פערשלאָסענע טהירע מיט נע־וואלט אָפּענטע, באם זיך דען איינטרעטענדען אין נרעטליכער אנבליק פון אללען זייטען אויף אין איינער בלוטלאכע טאָדט אם דזיוואן, נעבען אהם בעפאנד זיך אין רעוואלווער. מטטעלטס וועלכען זיך דער אונגלייכליכע אין דען קאָפּף נעשאָסען האטטע. ער הייסט דר׳ מהעאָר קמטע. איזט 24 יאהרע אלט אונד וואר אדווקאָטס־קאנדידאט. אלס זאָלכער אריבטעטע ער אין דער קאנצליי דעס אדווקאטען אולמאנן. דער נרונד דער טהאט דירפטע נאך אנגאבע איינעס נאהען אנפערוואנד־טען בעגלייטליכע לעבען נעזוכט זיין.

פערנער האט זיך הייטע מטטאגס דער בייא דער פּרטמא לעאָאדד בריייר אונד קאָפּף אלס לעהרלינג בעדיענטעטע זוינדערגע אזידהר קוהן אין זעלבסטמארדערישער אבזהט איינע קוגעל אין דען קאָפּף נעיאגט. דער יינגלינג ליעס זיך אום 12 אוהר אין דען שלאפגעמאך־קלעידער אינשפּארדען, אונד אלס אום 2 אוהר בייא עראָפּפנונג דרזטאלבען דער פּראקטיקאנס לוהזוג שלעדזינגער זיך הינאב בעגאב. אם איינען קאָרב וואארע צו האלען, זאהר ער צו זיינעם שרעקען, דען יונגען קוהן אויף דער עדדע לייגען. נעבבן אהם שטאנד איינע בריעענע. דע קערצע אונד אן זיינער רעכטען לאנ איין רע־וואָלווער. דער אינגלייכע האטטע זיך אין דיא רעכטע שרעקע נעשאָסען. שלעזינגער פערשטעיג־דינגט שענלל דען פּרינצעסאל פאָס נעשעהענען, וועלכער נאך דעם בעצירכאָאר זענדעטע. דיע־זער ערשיען אלסבאלד אונד פאנד. דאס דער יינג־לינג נאך לעבע. ער אדדענטע דעסטען איבערזיהר־רונג אין דאס דאכטעטטאל אן. דער נרונד דער טהאט איזט נטט בעקאנט.

שליעסליך האט זיך הייטע מטטאגס אין 30 יעהרינער מאנן אנדער קאסטע דעס קאיזערבאדעס איינגעפונדען, וואהלבטס טר אין בללוטס פיר אין שטיינבאר לאזטע. אלס דער נאטט נאך פערלוהר אינער שטנדע דאס באד נטט פערליעס, קלאפּפ־טע דער דענער אן דיא טהירע, אונד אלס מאן דיינגען נטט אנטווארטטעט, אָפּענטע ער דיעזעל־בע. צו זיינעם שרעקען זאה ער דען באדעגאנסט איזט דען שטיינפאסטען דער קאבינע אן איינער נאָעסען בלוטלאכע אלס לייכנאם לעבען. דער אינ־גליכליכע האטטע זיך מטטעלטס איינעס אדזיער־מעסטערס דיא שלאגאדדערן נעקאָפּפנעט. אונד וואר אונד פאן וועלכער ער מיט פאללעס רעכטע פיר דאס גאנצע פאלק דיא שטיטטע פהרטע.“

בטמארק האט טע נעראדע זאָ וואא הטן גע־מאכט: „עס וואר אם אנט קלייגלעך מיט זיינעם האט־סע לאסקער צו פערפאָלגען, דארום האט ער זיין גאנצעס פאלק, דאס נעזאמטטע יודענטהום פער־פאלגט, אינדעם ער מיט דען אנטיסעמטען ליעב־איינעלטע. האטטען קאָנטע בטמארק לאסקער וואהל. אבער דיעזע אכטונג קאָנטע ער אהם נטט פערוואנען. — לאסקער איזט ואָנטט נאך פאָן דען שלעכטטען פערהאהנט. פאָן דען נעדרענען נעפּארט־טעט אונד פערהאהנט ווארדען; נעאכטעט מטטעס ער פאָן אללען ווערדען.

לאסקער איזט 54 יאהרע אלט נעווארדען. ער וואר אין פאָלנען נעבארען, אונד איזט לערנס נעבליע־בען. אלס ער אין זיינער רעפּעראָטאר וואר, ליעב־טע ער אין שאָנעס מעדבען; דיא אבטאטע איינעס באנקיערס, אונד דיא ערזוועדע־טע זיינע לייעבע. אין אהר דער פאטטער דעס מערדבטס זיינע אייגווילי־ליגונג נאב. זאָ וועדע דיעזעס בנדע קין הינדער־נים אם וועגע נעשטאנדען, ווענן דער באנקיער מיט דיא בערענונג נעמאכט העטטע. דאס לאסקער זיך קיינער פאָליטישען פּארטהיא אנשליעסען, בייא קיינער פאָליטישען בעוועגונג בעטהייליגט זין דיר־פּע. לאסקער האטטע איינען שווערען כאטפּ אן זיינעס הערצען צו בעשטעהען; ער עגטזאגטע דער ליעבע צו זיינעם מערדבען, אונד ערפילטע זיך נאנץ מיט דער ליעבע צום פאטטערלאנדע. דער ער ביז צו זיינעם טאָדע טרייא געבליעבען איזט.

דער זעלבסטמאָרד.

איינע מערקווירדיגע ערשיינונג דער ציייט איזט דער הייטיגע פּארקאָמענדע זעלבסט־מאָרד. אאכט קין טאג פערגעהט, וואָ מאן נטט דיא ערשרעקענדע בערישט לעזען וויר־דע פאן לייטען, דיא זיך ערהענקט, פערגיפטעט, ערשאָסען, אנס וואסטער נעשטירצט אָדער אויף אייגע אנדערע ארט אום לעבען נעבראכט האבען, מאן קאנן פון נאך בעגרייפען, ווענן מענשען, דיא אין אנהיילבארעס ליידען האבען, אָדער דיא נטט נור איהר פערמאָגען, זאנדערן אויך אהדרע עהרע פערלאָרען האבען, דען טאָד דער הערבייזען. אונד איהן מיט פרעפערהאפטער האנד הערבייזען. דיא ריגן. בייא אונס זינדען וואר דער זעלבסטמאָרד אין פּרהערען צייטען עטוואס האבטס לעטטענס, אנ־ערהאָרטעס. אין דער נרונדזאכע קאָמטס ער אום זאָ הייטיגער פאָר. יע מעהר דיא רעכטגלייבנקייט אונד דאס פערטרויען אויף נאָטט אבנעמטס. דער זודע וואר פּרהער נעוואהנט. צו זודלען אונד צו ליידען, הייטע אבער פערלייערט ער דיא נעדולד, ווענן נטטגלייך אללעס זאָ נערט. ווא עס זיין אָדלד אונד נטטט זיך דען טאָד. פרייליך קאָנן דאס נור בייא מענשען דער אללד זין. דיא לעבען נטטס מעהר אין אין קנעכטטנגס לעבען גלייבען. דיא אנגעהטען, דאסס דאס נראב איינע צוזוהטטס־שטעטטע איזט, דיא פאר יעדער שטראָפע שטעטט. דער זעלבסט־מאָרד טרייטס אבער אויף אונטער דער יונגען וועלט. יא זעלבסט בייא קינדערן זאָ הייפיג אויף. ווא ווענן ער איינע אנשטקקענדע קראנקהייט ווערע. אונד נטטס עטוואס בייא אבטען, הינגעדלידענדען שטו־דענטען בלאָס. אונדערן בייא אָלכען. דיא פאָן אהרען וואהלהאבענדען עטטערן אללעס עגרהאל־טען, וואָס דאס לעבען אנגענעהם מאכען קאָנן. — „וואהער קאָמטס דאס? וויל אין דען שלעכן דען קנ־

לאסקער טאָדט.

ע ד וא ר ד לא ס ק ע ר, דער מאַסגע־רע נייע מאַלאָבעער, דער וואָקרעע קעמפפער נ ע נ ע ן דען א נ ט י ס ע מ י ט י ז מ ס אין דייטשלאנד, וואר צור הערשטעלונג זיינער אנגע־גריפפענען געזונדהייט נאך אמעריקא נעריינט, וואו ער איינע פּרעזידענטע האטטע. אם 6. ד׳ מ׳ וואר ער צו אייגנס נאכשטאדל נעראדען בים באנקיער זעלינמאן. אלס ער אום 1 אוהר נאך הייזע פאהרען וואָלטע אונד שאן אים וואגען זאם. בעקאם ער איינען הערצשלאג. זעלינמאן האב איהן אים דעם וואגען, אונד ער שטארב אין זיינען ארטען. דער לייכנאם אבער איינבאלזאמירט אונד נאך דייטשלאנד אבגעפיהרט ווערדען.

דיא פהיזילנהטע איבער דען טאד לאסקערס איזט אין דייטשלאנד אייגע אללגעמיינע זאָ דאס זעלבסט דיא אינטעמפטשיסען צייטונגען אהם אייגע לאבערטעע האלטען מוסטען. זיין ווערקען פיר דיא איינזונג דייטשלאנדס. — זיין קעמפפען פיר דיא שאפדס בערלין, פיר דיא פּרייהיים דעס פאָלקעס אונד זיינער גלייבענסגענאסען, זיינע נאָעס אם פּארלאמענט, זיינע נעלעדרהאמקייט אלס יידיסס, אונד פאר אללעס דיא ריינהיט זיינעס קאראקטערס איזט פאן אללען אנערקאנונג. אונד דארום דיא טיפע איינע נאָעס.

טראָטצדעם דיא נאכריכט פאן זיינעם טאָדע ווירד דען אינטערנעציאָנאלען טעלעגראפען בעריכטען אין לאנדאָן אם 6־טען מ׳ מיטטערנאכט איינטראפ, האבען דאך שאן דיא מיסטען בערעטטער אם 6־טען מ׳ דיא אדם שאן נעקראָאָגע (הספדים) געווארען. — דאס „בערלינער טאגבלאטט" זאגט: „זיין הערץ דאס איינהאלט צו שלאגען, נערעדט אלס ער זיך אנשיכטש. אין זיינע נעלעבטע הייטאגע צוריקגעדענקען; ווא וועגן עס נטט מעהר איף דעם באָ־דען העטטע שלאגען וואָללען, דער זיך נעגען דען אראָבעטרגען פאָטאָראָבען אונד אונדאנבאר בע־וויזען האט. וועגן אין שעטעדען טאגען אינזערע עגקעל דיא בעגנער פייזען ווערדען, וועלבע דאס נייע דייטשע ריינ אייגבוים נעראָלען האבען, דאס ווירד מאן אויך דאָ אלס אייגען דער ערסטען נעגנען.“

דיא „ב ר אָ ט אָ ל צ ייטונג“ זאגט: „דיא אייגרייסונגען דעס ריינבען, אם וועלבען ער בעריהמטע מוסגאראבייטעס, ווערדען ל אסקערס אם קאפּיטאל בלייבען. דאס גאנצע דייטשע פאָלק ווירד זיין אנדענקען עהרען. אלס דאס אייגענע אייגעס מאנגעס, דער נעבסט וואָללטע, אלס זיינעס פאָלקעס דיענען.“

דער „ב אָ ר זע נ קוריער“ שרייבט: „ל אסקער שטארב אם נעבראכענעס הערצען אלס אין מארטירער פיר זיינען ערהאבענען גע־דאנקען. עגען אחדרע לאנד האט זיך פערזוכט, דיא נעגענזעטצע דיא צוויישען בעסמארק אונד זיינער פּארטהיא בעשטאנדען איינצוגלייכען. אום עגד־ליך זיינע אנדענקען אנגעדענקען אונד פערשאפען טעט צו עדהען, פאן דעם מאנגע (בסמארק), דעם ער מאנכעס שטיק פאן זיינער פּרייהיטליכען איבערצייגונג נעגאפפערט האטטע.“

דאס אנשטעטטיגע „ר י י ט ש ט אָ ג“ ב ל אָ ט ט זאגט: „אין לעבען האט זיינען אב־שלוסס נעפונדען, דאס אין דער עגטווקלונג אונ־זערעס פאלקעס איינע ראָללע נעשפּיעלט האט. עס איזט פּרייריג. וועגן מאן הייטע אן דיא האדע דענקט. אויף דער ער איינסט נעשטאנדען

בייא יידישע צייטונג

פערלאָזונג

דער אַסטרייכישען קרעדיטלאָז:

בייא דער אַם 2 יענער פאַרגענאָמענען ציִהונג פיעל דער הייסטערפּפער מיט 150000 פל. אויף נו׳ 1549 נו׳ 62 דער 2 טע טערפּפער מיט 30000 פל. אויף נו׳ 15 נו׳ 82 אונד דער דרייטער טערפּפער מיט 15000 פל. אויף נו׳ 2766 נו׳ 37, — יע 5000 פל. גע־וואָנען נו׳ 1411 נו׳ 35, נו׳ 1806 נו׳ 14, וויישרס יואר־דען נאָך סעריע 14 1239 27 1275 1419 1627 1685 1705 1908 3215 3358 4685 4113 4181 געצאָגען.

וויינער קאָמטואַר־לאָזן:

בייא דער אַם 2 יענער שאַמטנעפנדרענען ציִהונג פיעל דער הייסטערפּפער מיט 100,000 פל. אויף נו׳ 2968 נו׳ 76, דער צווייטער טערפּפער מיט 50,000 אויף נו׳ 982 נו׳ 35, דער דרייטער טערפּפער מיט 10,000 פל. אויף נו׳ 2968 נו׳ 54, וויישרס יואר־דען נאָך סעריע 28 197 68 466 197 687 665 1114 1976 2163 2486 2996 געצאָגען.

1854־יר שאַמאַס־לאָטעריאַנלעהען.

בייא דער אַם 2־טען יענער 1884 פאַרגענאָמ־מענען פערלאָזונג יואַרדען פאַלגענדע סעריען פער־לאָזט: 109 208 323 348 385 470 600 758 765 853 982 1001 1076 1092 1141 1351 1496 1414 1523 1560 1552 1623 1666 2008 2038 2125 2222 2350 2398 2526 2236 2812 2844 2863 2893 3557 3589 3594 3604 3675 3725 3748 3944.

אַסטריר. אַסטרי־לאָזן:

בייא דער אַם 2 יענער פאַרגענאָמענען פערלאָזונג פיעל דער הייסטערפּפער מיט 100,000 פל. אויף נו׳ 1045 נו׳ 24, דער צווייטער טערפּפער מיט 1000 פל. אויף נו׳ 3489 נו׳ 12, יע 500 פל. געוואָנען נו׳ 935 נו׳ 44, נו׳ 4898 נו׳ 43, נו׳ 6232 נו׳ 8, נו׳ 9881 נו׳ 4, יע 100 פל. געוואָנען נו׳ 3628 נו׳ 50, נו׳ 4037 נו׳ 7, נו׳ 4262 נו׳ 8, נו׳ 4673 נו׳ 37, נו׳ 4740 נו׳ 42, סעריע 4829 נו׳ 16, נו׳ 6538 נו׳ 22, נו׳ 6936 נו׳ 41, נו׳ 9830 נו׳ 32, נו׳ 11387 נו׳ 39, יע 50 פל. געוואָנען נו׳ 677 נו׳ 7, נו׳ 1784 נו׳ 42, נו׳ 3410 נו׳ 23, נו׳ 4073 נו׳ 26, נו׳ 5840 נו׳ 10, נו׳ 7667 נו׳ 20, נו׳ 9713 נו׳ 16. יעמסס ליבע אין דען סעריען 386 1281 4362 6103 8781 9323 9418 11153 9833 11898 ענטהאַלטענען נומערן נע־וינען יע 12 פל׳.

נעשעפטסבעריכט.

עסטער פייוזיק.

נעטרייד־נעשעפט. אַם ווייצען יואַר־דען ציִהונג 50.000 מעטער סעקסס עס סטיוט אַם 9.20—10.00 נולד.

קאָרן 7,60—7,85 נולד.

בודאַפעסטער באַרזענקורזע אַם 5 יענער.

לאָזע.	קו׳	פל
1854־יר 4 פּרעצענטיגע שאַמאַסלאָזע . . .		122 50
1860־ער 4 פּרעצענטיגע לאָזע . . .		135 60
1860־ער האַלבע . . .		142 00
1864־ער שאַמאַסלאָזע צו 100 נולדען . . .		167 50
1864־ער צו 50 . . .		169 00
קרעדיטלאָזע . . .		172 25
דאָנאַו־דאַמפּפשיפפאַרטס־לאָזע . . .		110 50
אונגאַר. פּרעמיע־לאָזע צו 100 נולדען . . .		113 00
האַלבע צו 50 נולדען . . .		114 75
פּרעמיאַר־לאָזע . . .		111 25
וויינער קאָמטואַרלאָזע . . .		124 00
פּרעמיע־לאָזע צו 100 נולדען . . .		7 00
קאָמע. יעגערסטיפטונג . . .		40 —
פּרקעלוואָזע . . .		21 00
אינסבריקער לאָזע . . .		21 00
סאַר־לאָזע צו 40 נולדע . . .		37 75
קינגעוויטש לאָזע . 10 . . .		18 00
קראַקויער לאָזע . 20 . . .		19 00
אָפּנער לאָזע . 40 . . .		38 —
אַלטס־לאָזע . 40 . . .		35 50
רודאָלפסלאָזע . 10 . . .		19 75
סאַלם לאָזע . 40 . . .		54 50
אַלטבורגער לאָזע . 20 . . .		23 00
סט. נינאַס לאָזע . 40 . . .		49 50
שאַמאַס־ווייר לאָזע . 20 . . .		24 00
וואַלדשטיין לאָזע . 20 . . .		27 25
ווינדישגרעטץ . 20 . . .		37 00
לאָטאַריע לאָזע . 20 . . .		23 00

ווערט־פּאַפּיער.	קו׳	פל
אונגאַרישע אַלגעמיינע . . .		88 60
אונגאַרישע אַגראַר־יעגער . . .		86 50
אונגאַרישע וויינגעבירגסאַנלעהען . . .		100 50
אונגאַרישע אַנלעהען . . .		99 50
וויינגעבירגסלעהען . . .		100 00
אַלגעמיינע . . .		100 —
בוראַנענלעהען . . .		99 25
אונגאַרישע אייזענבאַן־אַקציען . . .		159 60
וויינגעבירגס־אַנלעהנונגס־אַקציען . . .		18 20
פּאַסטאַרישע דער אונגאַרישען באַנקעקע.		
רוטענטהאַל צו 5% פּרעצענט . . .		102 50
דעטסקע דער אונג. הויפּטבאַנק צו 5% . . .		101 00
דעטסקע אַלגעמיינע באַנקעקרעדיט צו 5% . . .		101 00
דעטסקע צו 5 פּרעצענט . . .		101 00
דער אונגאַרישען־אַמעריקאַנער . . .		94 50
דער אַראַבאַסטאַן . . .		91 60
אַסטרייכישע קרעדיט־אַקציען . . .		298 00
אונגאַרישע קרעדיט־אַקציען . . .		297 00
פּרעכישע 3% אַנלעהען . . .		30 00
נעלד־קורזע.		
וולכע־אַשאַ . . .		— 100
הויפּאַסטן . . .		5 72
אַסטרייכיש־אונגאַרישע 8־נולדען־נאָט־שטק (20 פראַנקס) . . .		9 60
נאַפּאָלעאָנס־דאָר . . .		9 85
דייטשע דייטסבאַנקנאָטען . . .		59 30
20־מאַרק־שטיק . . .		11 85
רוסישע סאַפּעריינעל . . .		1 17

פּרוכטפּרייזע דער כאַרנדאַללע אַם 5 יענער.

| | | |

פאָרדערונגען געשטאַלט האָבען. אַלל דיעס זינד אַבשיידליכע לינען, ערזינ־דונגען אונד ניכטערבטע־נע פערלוידונגען. עס מוס אויך, דאס דער גענאנטער דעפיסיט פאַן שולדען אַ־בערהויפט איז. אונד דאס אַך, אַן וועמ מערדערע פיינדע מיט נאַפּטערען אָדער קליינערען בעטר־נען פאָרדערונגען אָן אידס האבען; איך האבע אבער דיא אביצערזיינונג, דאס דיא שטעלונג דעס דעפיסיטס דך זאַ בעפעסטיגן וויירד, דאס ער אללע נרייבונגע צו בעצאהלען אס שאנדע זין וויירד, דאס מ האט אבער מין בלאטט דורכיס נישט צו שאפען. דיא פיינטשאַפט שולדען פייזאַטער פער־זאָגען פפלעגט וועדער דיא אינגאַרישע, נאך אביבר־הויפט איינע אינשטיגונג צישונג אפפטשלט צו פערהאנדלן, אויסגעריכטעט מעגליך אונד שאן אין נעלד־בעדרענגנישסען, יעראך אין אידערע טאַ־שך צו שפּאַרען, אבער דען שאנדע אידרעס פערמאָגנס אונד אידערע פיינדע אונטערדיי. לי־נעהאלטען אדער נור אביר־דערבעבען בערכטע צו פערפאָגנישליכען, דיעס מהאט בזהער אן אנ־נארן קין בלאטט. אלס עבען נור „פינגטלעשנע.“ אבר־דינגס ערקלדיג אך. דאס וועדער דער בל־טפפפנדע, נאך אין אנדערער אבנעאַרדנעטער נאך אין נעלד־אינשטיטוט אס אינטערעסס דער עראלטונג מיינס בלאטטס נו דער פאַרטהיל אס נעיינס. מסע אפפטר נעבראכט האט. דיזעס ערהיעלט אונד ערהעלט זין פובליקום, וועלכעס זאַ נראס איזט, וויא עס בזהער קיינע איינצינג אונגאַרישע צייטונג בעזאס. אלס „ערינטערטעס“ פאַר 10 יאהר־רען נאך אינשטיטלבאַרס אינינגטהים דער אנ־אבהענגנקיטס־פאַרטהיל וואר, דא נריפפען אדס אינינג איפּיזיג מטגלדערטר דער פאַרטהיל. דאר־אונטער אויך דער עריינטנטע אבנעאַרדנעטע, אונ־טער דיא אירטע; זיס דער ציט אבער דא עס מין אינינגטהים אבערגעגאנגען, וואדרך נר פאַן נעמאנדעס מס נעלד אינטערעסטשטאס. יעדעס. מס דיזעס וואדרען אבפפערהאלט אס נעגענזאטץ שטעהקנדע נבריכט אדער נעדרעדט, קאמסט דאס. זעלבע וואהער נו וועלכע. אונ אינע פערליטונג אונד ליגע. דאס נעדרעדט לעוטפּוליכקיט מיינס בלאטטעס וויס. דאס „פינגטלעשנע“ מיט יינגען פיער אדרען, דאס פן בעשטעהט, נעגען מיינע צי־טונג אונד מיינע פערזאָן דורך גלוהענדען האסס ער־צינגטע אנגריפפען שטעדטס. אויף דעזע האסטע

וועלכער דען צאָרן דער אנמאָנע פערלאסס האסטע. ער אינבערלעגטע, וויא נלעלך פן אדס זין וויירד, דיא הערען דעס אבערפלעהלערס צור פריינדן צו האבען אונד שפּראַך:

„אָ, אנטאָניא, וועי קאָנגטע מן דיא שאָנהיט אונדע־רער פרידען דענקען, וועגן מאַן דאס נלוק האט, דיא אָנגע אז בעזוגהיגען, וועלכע דיא אבהאנדע פערלהיר־ען בעלייגטעס? נטס לייבטע אויס אים, דיא מיך זו מיינער בעלייגטעס אים קייטע אוס־מיינע בעטטס פערלאסטס דאס, דאס אך נאך דען אנד־אָנגע אז בעזוגהיגען אונד אויס־מיך.“

„אָ, אנטאָניא, וועי קאָנגטע מן דיא שאָנהיט אונדע־רער פרידען דענקען, וועגן מאַן דאס נלוק האט, דיא אָנגע אז בעזוגהיגען, וועלכע דיא אבהאנדע פערלהיר־ען בעלייגטעס? נטס לייבטע אויס אים, דיא מיך זו מיינער בעלייגטעס אים קייטע אוס־מיינע בעטטס פערלאסטס דאס, דאס אך נאך דען נאַ

אן פערבלומונג געשטאַרבען. ליט איינעם פאַרגע־פונדענען צעטעל דיסט ער פעטער ווינקלער. נעהערעס וואר ניכט אנגעגעבען. נאכדעם איז קיין מיסער דען טהאַטבעשטאַנד אויפגענאַמען האט טע, וואורדע דער ליינכנם נאך דער פאַרטענקאַם־מער אויבערהיס.

פאַר וועגען מאַנגעל דינר זעלבסטמאָרד פאַן 4 זאַכען ריינער פאַמיליען געטעדליט וואַרדען, וועדרינער אים וויין געשריעבען ווירד, האט איין 9 יערדיגער קנאבע אנם וואַססער געשטרונען אויט, ווייל איהן דער לעהרער אויסגעצאַנקט האט.

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (פינגעטלענשען אונד ווערהאַוויר.) דער אונטערזוכונג פון אייזענבאַהן־אונגלי־קען דער אונטערזוכונג אין אנגעלעגענהייט דער קריצאַן דעס „פינגעטלענשען“ בעפינדליכ, אונד ווירד, זאַבאלד דער ריכטער צוזאַמענגעריכט דיא אויסהעבונג דער אומסונישט פערלאַנגען. — אין דער זאַבע דער דעפעדיראַציאָן דער טשאַנגעלדער זינד נאך איינע צייטונג צו פערנעהמען. יעדענפאַלס ווירד נאך אין ליעפ דעזעס מאַנאַטס דער שאַמאַטאַנואַלס זיינע אַ־מרעגע שטעללען. — אויך נעגען דען בוכהרוקער ווילקונס אוטו האַט אנקלאַגע וועגען פערגעוויסאַנ־פאַם אבערגערכטע בעשטעטיגונג וואַרדען. הינגע־גען ווירד לודוויג וועדהאַוואַ אויף פיינע פאַם נע־עמצאַט וועדרען, ווייל ער דיא אונטערזוכונג ניכט מעהר פערטיגען קאַנן. — פעצעלי איזט אין גיר־עדהאַזאַ וועגען דר. פיר אהן געמאַכטען אַמטסזוג פערהאַרט וואַרדען. ער האט איסגעזאַגט, דאס דיר פאַן זאַלאַמאַ אלאה אַבפאַרדען האט, דאס איהן אַזוואס נעלר איינגעלייפערן זייא. בעקאָמען האט ער דאנן ערסט. אלס לודוויג וועדהאַוואַ שאן איינ־געשעערט וואר; דאך ווייס ער ניכט, אַב עס אל־לעס וואר אדער ניכט?

* (פאַם אבערהויזע.) דיא קאַם־מיססאַן דעס אבערהויזע אַרבייטשט שאַן אין דען איינגעלאַדענען בעזוכען אום איינבערופונגסשריי־בען, דאַהין זיא אַ צור צייט דער אבשטימונג אבער דאס צווילטהענגעזעטץ איינע מאַיאָריטעט פאַן נייגאַנערען בייזאַמען האבען אַלאַלען. בין היי־טע וואַרען 61 אַלבער געזוכט אבערבייזם. דאַהין־טער נגען 20 פאַן איוכלענדישען קאַוואַלערען. —

פאַלליעטאָן.

דיא מאַכטער דעס קאָמאַנדאַנטען.

(שלוס פון נומער 25-ען.)

„לוצוס“, אנטפ בעליואר. „ווי זיכר דיר צו נאַ־מעס דאנקע פערבעלעכטס. נור איר אונד דיינס שקלאַפען פערדאַנקען ווי דיא שנעללע אינגאַהטע דיעזער שאַרדס ווער ווייס, וויא לאַנגע ווי נאך פאַר דען מוירע דערזעל־בען דעסטע לייבען מיסטען! שאן ריכטע שאַטלא מיט ניינער בעזאַהונג הערען. איך האבען דיא נאַהטען אדרען קאַנע מהעזאַהאַר נעריכטעס אונד דען הלדען ווייסטיגס צו אדרהסע קעגען עקאַרען. ווי ווייס, אַב ער ניכט אַאַ־אנשרוזונגס איזט, אום נאַעאַלד צו רעספעקט. העסטע אך ניכט דאס ריכטע שאַדס נאַעאַרבעט. זאַ ווערדע פעזעלליכס שאן דער גאַנצע פערלעזונ בייס בעגינגע פערשיעדלט וואר־דען. זאַ אבער האבע איך פעסטען סום אים לאַנגע נעפאַסט, אונד נעמאַנגע ווירד מיך ווידער פערטרייבען קאַנגען. אין מיינעם בערעכטע אן דען קאַיזער ווערדע אדר דיין פערדיענס בעזאַהרונג דער אַפאַרהבען.“

„איך האבע“, אנטוואָרטעט בעליואַס. „נור מיינע פאַליכס אַבגעזאַגט. יעדער האַטער סום אַלליעס. וואס אין זי־נען קרעפטען שעהנס, שהון, אום דאס פערהאַסט איך דער באַרבאַרען אבצושטעלען.“

„דיינע רעדע ערטשיינט מיר,“ שפראך בעליואר. „דיינע הלפט אין אנשפריך צו נעהמען. איך האבע לידער קיינע פאַלאַסטע צו מיינער פערטיגונג, דענן וויא איזט צור נייטשטען קנסטע צורקנעקערעדס, אום נייע הילפסטיטפען אונד פערשטערקונג הערביצוזאַלען. דאדורך בין איך נעצוואונגען, אַנגנוגס צו לאַנגע נאך נאַרדען צו צייהען.

דא סאַהן דער אונטע־עלדערער יאַהגענדס הערין, „נון,“ פאַגטע בעליואַ. „האבס אידר דען וועגראַ־מען נעפאַנגען?“

„דער פאַגער,“ אנטוואָרטעטע יאַהגענדס, „וואַ־שאַן האלב אין דער אַלליע. דא וואַרטס אידן אינע יורדע־רינגע, דיא אין איינגס אין דיא מיטע נעבוטשען דיינד וואַרגנס. דיא שאַפטס דעס בייא דער בעלאַגערונג נעשאַל־לענען צוקהס, דעס קאָמאַנדאַנטען דער פעסטע. דאס אויזס אַבגעשאַלא דאס ווייל, דורך וועלכעס דאס אַאַל־נעסטער אינגאַנגען וואַרדע, אונד דיר מוסטען אונטערי־מיט מיס אונזעהען, וויא ער עגזעלאַן. דאס דערזעהען־לאַלענע נעשטר קאַנגנס זא שנעלל נכט וועדרע נעראַ־בען ווערדען. דען דאס מיזן אידן אין דיא פערגע, אונד זא אויזס מיס אַלל דיינען בעגלייטערן עגזקאַמען. דיא ווערדערונג דאַ־דען מיזן אַלדערע־ריינסטען. שטרך, וואס מיס אדער נעשעהען וואַלל!“

„מיהרס דיא אונענגלייכלך צום אַפעז!“ שייע בעליואַ־.

דא ערהאַב דער לוצוס.

„מיין פעלדהערר,“ אנטפ ער, „דיא האבס אַפע־שאַפען, מיר יעדע בעסטע אַן נעהמהערן, דיא אין דיך ריכטען ווערדע. זא בעסטע אין דיך דענן, שענקע מיר יענגס מעדען. עס איזט אַפאַהנגאַנגען, דיא שאַנטס יונגפרוא אַאַן נעאַטאַלי.“

„דיינע בעסטע וויא דיר נעזעהרס,“ אנטפ בעליואַ־. אנאַאַגא אבער וואַרף וויסהנערע בליקע אויף דען שאַנען לוצוס.

„דוא לייבסטס וואַהל דיינע יזדענדינג, לוצוס?“ פראגטפ דיא נעסטע.

לוצוס בליקטס בליקסס אבערראַשט אויף דיא נע־מאהנען דעס פעלדהעررן. שנעלל ערקאַנגטס ער דען נרונד.

דיא אבען דך בהבריתא איין לאַן דער וואַרשייער קלאַסטע־לאַסטעריע נעקוטס. אונד דאַמיט איינען מרעקאַם פאַן 75,000 רובעל נעמאַכט. הקב״ה איזט איין גראַסער העלפער!

* (טאַדעסאַלל.) אין באַרדיאַ. אין פראַנקרייך, איזט פאַר קוריצעס שיין יידישע נרייז פאַן 88 יאהרען נעשאַבען, דער זיין נאַנצעס לע־בען דער צרקה אונד דעס נמילות חסד נעווידמעט האט. ער וואַר איין סדרי אונד הייס שאַלאַמאַן פע־ליקס לאַפעס דובעך. בייא דיזעס בעגרעבנישס נאַבען אידס דיא פאַרגעהטסטען בירגער דיא לעטצ־טע עהרע, אונטער זעלבען דער בירגע־מייסטער אונד בעגראַבעל אַן בירגע־מייסטער.

* (דיא בלומבעשולדיגונג.) דער בריסלובער מרבנאַטשער טערזיאַן האט אים צווייטען יאהרהונדערט דער נעוואַהלבען צייט־עכגונג אין בריסטן פערטהיידיגט. וועגען דיא בעשולדיגונג, דאס זיא בלוט בריובען צו אהרעם נאַטטעסדיענסט. אין דיינעם בוכע שעפטס דיעזע פערטהיידיגונג נעשריעבען. אונד עס הייסט דאַרין: „וויא קאַנגט איהר גלובען, דאס ווער מענשענבלוט נעבריוכען, דאַ אונס דאך זעלבסט דער גע־נום פאַן טהיערבלוט פערבאַ־טען איזט? אום דיזעער איפערזוכט איזט צו ערזעהען, דאס דיא בריסטען אין דער עסטען צייט נאך נאַנץ דיא יידישען נעבאַטען הבאַטען, אבצוזאַר מאַן דיזען פאַרזאַרך צוערסט איהנ־נען נעמאַכט האט, האבען זיא זיך דאך ניכטס נע־שעמט. דיעזע בעשולדיגונג נעגען דיא יודען צו ער־הבען!

* (דער „עדיעטערטעש“ נעגען ווערהאַוויר.) דער שעפטערזאַטטער אונד הערוס־עבער דעס „עדיעטער־עש“. הערר לודוויג טשאַוולסקי ניכט אין דער דרינגטטאַנ־נומטער זיי־נעס בלאַטטעס אַפכגעזאַגט אַן־קלערונג אַב: „דאס בדיאַעטטער בלאַטט „אינגעטלענשען“ דיא שאַן אַפעטרס נעשריעבען. דאס אין אבנעאַרדינגטער דער אונאַבהענגיגקייטס־פאַרטהיא, דען ער מיט אַנען נעגנגס. זא אַן שלודען בעלאַטטעס זיין זאַלל, דאס דער קאַנסוהרן פאַר דער טהיר שטעהט. דיעזער אבגעאַרדנעטע זאַלל נור דאַהין צו נרונדע נעגאַנגען זיין, וויל ער זיין פערטאַגען פיר דען „עדיעטערטעש“ אויפגעאַפטרס האט. אונד אך זאַלל אום דיא גלייבנער אויסצושטעלען.

* (הילפע אין דער נאָה.) אי־נינע זעהר אַרטע יידישע פאַמיליענפע ער אין קאַ־ע אויס יעראך פאַן דער נאַסטען וויכטיגקייט. פאַר אַל־לען דיינגען דאַך צו עוויגינגן. נור וויר דאַס האַס. אויס דער אשאַלינגס דאַרטער בעסטע אַן דיך, דאס דוא זאַ־פאַרס מיס דיינען בעגלייטען דיין שיפ בעשטענעסס אונד נאך דאס צוריקקעהרעסס. בריינגע דען דאַנקען דיא נאַכריכס פאַן דער ריאַבערונג נאַאַטעלס. דוסץ דאס פאַלק צו דען וואַססען. שפיטערהין אדער שאַרטס דיא נאַס דיעזע בעזאַהונג. — אך דעלבסט ווערדע באַלד צו דיינער אונ־פערשטאַנד דאַרס זיין.“

דען דיינען לוצוס ציעטערטס אַר פרייד אונד צו שפראך:

„דיין פערדיען, אַ פעלדהערר, עהרס פיך יעהר; אך ווערדע דאַנקבאַרע דיינגען וויזונגען פאַלגען לייסטען. דיא נאַכריכס פאַן דעס אַלליע נעאַטעלס ווירד דען מוזאַס דער אַבסטר הענגען אונד דיא צוס וואַססען אונד צוס ווינגע פוהרען. וועהנ דך דאַנקבאַרען!“

נעשאַאַטט פיר, בעליואַר,“ נאַהס יעצטס אַנאַנא־דאַס וואַרס. „אונדערר אונטס צו זיין. דיא נאַטהען האַלטען אַלליע בעסטען פאַלגעטע אין דאַס בעזעטצע אונד ווערדען נכט אַן לייכט אַן פערטרייבען זיין. דאַס בלוט דער אַבסטען הלדען ווירדע אונד צוזעק פערגאַסטס ווערדען. אוס דאַס דער לאַהן. דען דוא דעס לוצוס ציעיגנס פערזעהרס? דאַס איהן אינגס ווינגען מאַך נעזאַנגענגע־ברייכס? אך בלייבע, פיר ווירדע דיר מעהר נעזאַגן, ווענן נור אן דיינער זייטע נעגען דיא באַרבאַרען קעטטס.“

בעליואַר וואַר נאַך נאַכדעם אַלד זייגער צייג. ער האַטטע אין הונדערט שלאַכטען נעקעטטס אונד נעזיגטס. ער האַטטע מעטטיגע ריינע צעפרייטערס אונד דיא קראַ־נען דער עגטפהראַנגען קאַנגע זיינגס קאַיזער צו פיסען נעלעגט. דיינגס דיינע נעגענבערר וואַר ער נור אין שווינ־לינג. ער וואַנטס נע, אַהר צו ווידערשפרעכען.“

עס איזט יעראך דאַן דער נאַסטען וויכטיגקייט. פאַר אַל־לען דיינגען דאַך צו עוויגינגן. נור וויר האַס. אויס דער אשאַלינגס דאַרטער בעסטע אַן דיך, דאס דוא זאַ־פאַרס מיס דיינען בעגלייטען דיין שיפ בעשטענעסס אונד נאך דאס צוריקקעהרעסס. בריינגע דען דאַנקען דיא נאַכריכס פאַן דער ריאַבערונג נאַאַטעלס. דוסץ דאס פאַלק צו דען וואַססען. פיר־פיר אדער שאַרטס דיא נאַס דיעזע בעזאַהונג. — אך דעלבסט ווערדע באַלד צו דיינער אונ־פערשטאַנד דאַרס זיין.“

דען דיינען לוצוס ציעטערטס אַר פרייד אונד צו שפראך:

„דיין פערדיען, אַ פעלדהערר, עהרס פיך יעהר; אך ווערדע דאַנקבאַרע דיינגען וויזונגען פאַלגען לייסטען. דיא נאַכריכס פאַן דעס אַלליע נעאַטעלס ווירד דען מוזאַס דער אַבסטר הענגען אונד דיא צוס וואַססען אונד צוס ווינגע פוהרען. וועהנ דך דאַנקבאַרען!“

נעשאַאַטט פיר, בעליואַר,“ נאַהס יעצטס אַנאַנא־דאַס וואַרס. „אונדערר אונטס צו זיין. דיא נאַטהען האַלטען אַלליע בעסטען פאַלגעטע אין דאַס בעזעטצע אונד ווערדען נכט אַן לייכט אַן פערטרייבען זיין. דאַס בלוט דער אַבסטען הלדען ווירדע אונד צוזעק פערגאַסטס ווערדען. אוס דאַס דער לאַהן. דען דוא דעס לוצוס ציעיגנס פערזעהרס? דאַס איהן אינגס ווינגען מאַך נעזאַנגענגע־ברייכס? אך בלייבע, פיר ווירדע דיר מעהר נעזאַגן, ווענן נור אן דיינער זייטע נעגען דיא באַרבאַרען קעטטס.“

בעליואַר וואַר נאַך נאַכדעם אַלד זייגער צייג. ער האַטטע אין הונדערט שלאַכטען נעקעטטס אונד נעזיגטס. ער האַטטע מעטטיגע ריינע צעפרייטערס אונד דיא קראַ־נען דער עגטפהראַנגען קאַנגע זיינגס קאַיזער צו פיסען נעלעגט. דיינגס דיינע נעגענבערר וואַר ער נור אין שווינ־לינג. ער וואַנטס נע, אַהר צו ווידערשפרעכען.“